

Stáž ve Freistadtu jako porodní asistentka (PA)

Ve Freistadtu jsem strávila dobu od poloviny září do poloviny prosince 2010. Pro tuto stáž jsem se rozhodla, protože jsem zde doufala v dobrou nebo aspoň snesitelnou porodní péči o ženy a jejich děti. Sedm týdnů jsem pracovala na porodním sále, 4 týdny u novorozenců a 2 týdny na oddělení šestinedělí.

Freistadt jako město není velké (ca 8000 obyvatel), takže ani nemocnice není žádný kolos, naopak vládne zde malá příjemná, téměř až rodinná atmosféra. Ročně se v této nemocnici narodí kolem 500 dětí.

Porodní sál

Na porodním sále jsem měla službu vždy s jednou porodní asistentkou. To mi naprosto vyhovovalo, protože jsem tak všechny porodní asistentky (7 osob) mohla dobře poznat, navázat s nimi vztah a na základě dobrého vztahu se od nich učit. Oproti jiným českým nemocnicím do mě freistadtské PA „investovaly“: Vysvětlily mi, jak se co dělá, kde co je, kam se co odnáší, takže jsem jim pak opravdu mohla pomáhat. Nevymezovaly se vůči mě jako studentce, přijaly mě bez problémů mezi sebe (což se ve dvou dobře dělá :O) a aspoň na začátku se na mě snažily mluvit „hochdeutsch“, protože dialektu jsem téměř vůbec nerozuměla. Ke konci už to bylo lepší – to jsem u „sestřičkovské Kafferunde“ už věděla, o čem si povídají :O)

Ve Freistadtu jsem pokročila ve vnitřním vyšetřování rodících žen, protože jinde jsem se k tomu buď nedostala, či nebyla puštěna. Vyšetřovala jsem s PA a nejlepší pedagog v tomto směru byla PA Susanne. Nejdřív vyšetřila ženu ona a pak jsem vyšetřovala já. „Co cítíš?“ ptala se. „Už jsem našla díрку v děložním hrdle,“ zajásala jsem. „A co je tam dál?“ „Cítím hlavičku!“ „A je hladká nebo drsná?“ „Hladká.“ „Vidíš, to jsou na ní ještě blány.“

Vnější vyšetřování jsem se tu příliš nenaučila, protože ho tady PA příliš nepoužívají.

Chtěla jsem se naučit lépe šít poporodní ruptury, to se mi však povedlo jen jednou, protože toto je ve Freistadtu doménou turnusových lékařů a ti nejsou vždy ochotni se této činnosti vzdát.

Ke své velké radosti jsem se ale ve Freistadtu trochu zorientovala v aromaterapii a homeopatii, kterou tu na porodním sále používají. A tak jsme maminkám, kterým ustávaly stahy nebo měly porod indukovaný mazaly s PA bříška voňavým olejčkem na podporu stahů a nebo podávaly *Caulophyllum* nebo *Pulsatilla*, vařily čaje k porodu a očekávaly, zda a kdy to bude účinkovat.

V době mé stáže nastoupila na porodní sál PA Tanja, která právě dokončila své vzdělání jako PA v Linci. A tak jsme vedly debaty o jejím a našem vzdělání, porovnávaly její a naše předměty ke státnicím (u nich jeden celý předmět věnovaný fyziologickému porodu, u nás v rámci předmětu Porodní asistence 4 otázky z 35 věnované fyziologickým dějům ...). Ve své závěrečné pětihodinové písemné práci napsala prý 35 stránek o vypuzovací fázi porodu. Okopírovala jsem si od ní spoustu podkladů z jejího studia a na její popud jsem si koupila 700 stránkovou německou učebnici porodní asistence, kterou hodlám přečíst.

Ve Freistadtu se PA snaží budoucí maminky opravdu provázet. Odsud si odnáším krásný slogan: „betreuen statt nur behandeln“, což lze přeložit jako: „pečovat, místo jen vykonávat výkony.“ Pokud rodí jedna žena, jde to provázení dobře. Pokud rodí zároveň dvě, ještě to také jakž takž jde. Ale od tří výše (zažila jsem i čtyři zároveň rodící matky) jsem měla pocit přeskakování od jedné matky k druhé a z toho jsem dobrý pocit neměla.

Nicméně tři a více žen rodících zároveň je ve Freistadtu spíš výjimka. Líbilo se mi, že většinou je na všechno dost času, je čas, s rodící ženou mluvit, věci jí vysvětlovat, není stres a porodní asistentky nejsou nepříjemné a podrážděné, ale příjemné a milé. To mi totiž přijde normální. A tahle normalita byla pro mě pohlazením, protože v mnoha českých nemocnicích mi tato pohoda chyběla.

Na porodním sále zde vedou porod porodní asistentky. Postarají se o matku i o dítě. Na vlastní porod volají lékaře, ten je však jen přítomen. Když se miminko narodí, položí ho PA mamince na bříško ještě na pupeční šňůře a teple ho přikryje. Pupeční šňůra se nechá několik minut dotepat. Teprve potom se ustříhne a miminko se váží, měří, koupe a dostává náramek se jménem. Po porodu zůstává žena s miminkem i se svým doprovodem na porodním sále ještě 3 hodiny, jen se přesune do normální postele a dostane najíst. Striktní ležení na zádech a zákaz zvedání rukou se tu nepraktikuje. Stejně jako se zde nepodává rutině oxytocin (resp. Syntocinon) po porodu dítěte.

Ve Freistadtu jsem oproti jiným českým porodnicím neměla strach, že při a po porodu udělám něco špatně. Nebyl tu totiž přesně zaběhlý stereotyp toho, co se musí udělat nejdříve a co až po tom.

Z logiky věci bylo jen jasné, co vše se musí udělat, ale kdy se začne a co se udělá nejdříve a co potom, to bylo možné přizpůsobit situaci, rodičům a miminku. V některých českých nemocnicích jsem měla pocit, že jde o přesný sled pohybů, které je nutno provést v určeném čase a přesně po sobě, relativně nezávisle na tom, s jakým dítětem a s jakými rodiči jednám a z toho jsem byla často ve stresu. V tomto ohledu jsem se cítila ve Freistadtu výrazně svobodněji a tedy výborně! Tady se hledělo na to, aby se všichni zúčastnění cítili v dané situaci dobře a já jsem jim to moc ráda splňovala!

I ve Freistadtu byly věci, které jsem nenesla příliš lehce, ale nebyly to věci principiální, spíš konkrétní případy: některá rozhodnutí lékařů o s.c. jsem nesla těžce, porody, které končily vakuumextrakcí mi nedělaly dobře, stejně tak matky, které odmítly své děti kojit, nebo matky, které chtěly plánovaný s.c., ke kterému nebyl zdravotní důvod.

Vcelku mi porodnice ve Freistadtu přišla pozitivně „normální“, její úroveň jsem nebyla nijak moc překvapena, spíš jsem byla konečně spokojena se vztahy, atmosférou a s chováním k rodičkám a jejich rodinám, což se mi v českých porodnicích příliš nedařilo.

A proto díky univerzitě, že jsem část své povinné praxe mohla absolvovat v těchto příznivých podmínkách!

Novorozenci

Toto oddělení sestávalo z jediné místnosti – „Säuglingszimmer“ - a z mnoha sester. Většina z nich pracovala na poloviční úvazek a za celou svou dobu svého působení na oddělení jsem je potkala jen jednou. Jen některé jsem potkávala častěji.

U miminek jsem byla moc ráda. Tady jsem měla pocit, že moje zkušenosti s mými vlastními dětmi mi nejsou na obtíž, ale že je mohu využít a že se mohu chovat přirozeně. Tady se nedělaly věci přehnaně, ale přiměřeně. Dokonce jsem si dvakrát uvázala fňukající miminko do šátku a nošením ho tišila a sestřička mi nevnadala, ale pochválila mě, že je vidět, že mám zkušenosti.

Na tomto oddělení jsem vařila fenyklový čaj pro miminka, další jiné čaje pro matky (viz příloha) připravovala hypoalergenní umělé mléko, pomáhala rodičům s mytím a přebalováním jejich miminek, zapisovala do dokumentace váhu, teplotu, H+M, KA, HSC, Billi (viz příloha), odebírala krev z patičky na PKU, pomáhala matkám s kojením, pokud bylo třeba, čistila inkubátory, uklízela čisté a špinavé prádlo a při tom všem jsem se snažila získat přehled o tom, jak se jednotlivým matkám a dětem vede.

Jednou jsem chovala miminko bezprostředně po akutním s.c. (ve Fr. se novorozenci po s.c. nedávají automaticky do inkubátoru) a zažívala s ním tu pro něj těžkou poporodní dobu – šok z příliš rychlé a nečekané změny, těžké dýchání, jakoby si rozmýšlelo, zda tu vůbec chce zůstat ...bylo to tiché a klidné, byla tam hmatatelně cítit jakási kvalita bytí. Teprve potom ho připojili na oxymetr a druhý den převezli na kliniku do Lince.

Zajímavé je, že ve Freistadtu není zaměstnán žádný dětský lékař, ten tam jen 2x týdně dochází a prohlédne všechny děti, které se do té doby narodily. Eventuální akutní stavy u novorozenců musí tedy řešit ostatní lékaři a dětské sestry.

I u novorozenců panovala pohodová pracovní atmosféra. Na povel tu nebylo ani koupání – na to bylo celé dopoledne, ani vážení před a po kojení (jen podle potřeby). Trochu stresující byly jen ty návštěvy lékařů – pediatra a ortopeda, protože to bylo třeba s v relativně krátké době sehnat na jedno místo všechny matky s dětmi z oddělení a přiřadit v tom malém prostoru správné dítě ke správné dokumentaci a pak ke správné matce a správným oblečkům ...

Ve Freistadtu připravují na gynekologicko-porodnickém oddělení organizační změny ve smyslu celostní péče (ganzheitliche Betreuung). Cílem těchto přeměn je, aby o matku a dítě nepečovaly tři týmy neustále se měnících sester (PA na porodním sále, dětské sestry na novorozeneckém oddělení a sestry na šestinedělí), ale aby se o matku a dítě staral menší počet stálých zdravotníků. Nakolik se tento projekt povede zrealizovat budou snad moci zhodnotit další studenti na stáži.

Chvalkov, 31.12.2010

Dipl.-Psych. Univ. Johanka Kubaňová, 3. ročník PA